

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un um. . . 12 .
Pe o lună . . . 2 .

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Multumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fl.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Discursul lui Tisza.

Discursul contelui Tisza rostit în Oradea-Mare în chestia naționalităților continuă să fie obiectul unor vii discuțiuni în opinia publică românească.

Noi ni-am spus părerile noastre. Cunoaștem și părerile clubului deputaților exprimate prin dl Vasile Goldiș în adunarea de Sâmbătă a congregației. Aceste păreri se acoperă perfect și pot fi considerate ca expresia întregii opinii românești.

Ne pare foarte bine că așa dulce pe care ni-o trage contele Tisza în începutul discursului său n'a putut seduce pe nimeni. Rolul de opozant pe care și l-a luat față de guvernul trecut în chestia naționalităților și care avea tendința să-i înfățișeze o notă mai binevoitoare față de noi, n'a izbutit. Dimpotrivă, tocmai prin șiretenia și lipsa de sinceritate care se degajează din cuvintele lui Tisza, el se desemnează împotriva de omul cel mai nefast pe care-l ridică acum împrejurările în calea unei înțelegeri care ar putea restabili încâtva stări mai normale în raporturile naționalităților, atât de grav sdruncinate.

Nu vrem să ne repetăm, arătând încă o dată vinovăția gravă a principiilor fundamentale din discursul contelui Tisza, pe baza cărora nu pacea, nu înțelegerea, ci războiul cel mai crâncen se anunță, dacă acestea se vor dovedi de principii călăuzitoare a noului guvern. Contele Tisza, ne contestă pur și simplu existența noastră

națională ca popor deosebit de poporul unguresc.

Aceasta este ce trebuie reținut din discursul contelui Tisza și care răstoarnă și infirmă toate celelalte declarații, cari ar avea aerul să fie mai conciliante și binevoitoare. Ei bine, cu această concepție, cu acest mod de a vedea nici un român nu se va împăca niciodată. El este același vechiu punct de vedere al șovinismului unguresc, care nu-l deosebește întru nimic pe contele Tisza de ceilalți corifei ai șovinismului, pe care are aerul să-i combată.

Profesind acest principiu, contele Tisza, era numai în consonanță cu sine însuși, combatând moderatismul român. Avea dreptate, nu se va găsi nicodată român, ori cât de moderat, care să accepte această bază a politicii sale. În privința aceasta, precum toate guvernele, începând cu cel al tatălui d-sale, au găsit opoziția cea mai înverșunată a poporului românesc întreg, va găsi-o și d-sa și oricare guvern care ar veni cu principiile d-sale, în orice formă seducătoare ar căuta să le îmbrace.

Se pare însă că contele Tisza a contat la altceva și anume să rezolve această mare chestie nu cu reprezentanții legali ai poporului, pe care, precum am văzut, pur și simplu nu-i recunoaște, nici măcar cu așa numiții »moderați«, ci deadreptul cu *trădătorii*, pe cari crede că îi va găsi între români pentru această politică de sinucidere. De zestrea acestora se pare că s'a îngrijit când a vădit într'o frazeologie de înfrățire ma-

ghiaro-română așa numitele »concesii«, ce ni-le face. Ni-se înfățișează adecă drept »concesie«, că d-sa nu aprobă cunoscutele ordonanțe ale lui Apponyi în chestia catechizării.

Contele Tisza, însă, — se va convinge cât mai curând — că se înșală amar. Au trecut vremile tatălui-său de domeniul trecutului sânt chiar și vremurile de curând apuse, în care se mai putea conta încă pe lipsa de maturitate politică a poporului românesc și pe coruptibilitatea conducătorilor lui. Azi o recrutare de persoane, de o importanță cât de minimală în mijlocul societății românești, pe o bază de idei ca cea a d-lui Tisza este exclusă. Opinia publică românească, căreia nu-i rezistă mai mult nici prelații, în situațiile lor oficiale, i-ar mătura în douăzeci și patru de ore, va să zică înainte de a le putea lua orice folos, pe acei, cari ar îndrăzni în chipul acesta să se afișeze drept reprezentanți ai românilor.

Avem înaintea noastră toate vocile de presă românești. Să citească contele Tisza declarațiunile chiar ale unui ziar oficial cum este »Telegraful român«. În punctul acesta toate sânt categorice și clare.

O singură voce disonantă — dacă e permis să o numim așa — pare că avem totuși de înregistrat. Ea ne vine din Oradea-Mare, din partea părintelui vicar — Vasile Mangra! Aflăm într'un ziar de-acolo, un interview al părintelui Mangra, pe care-l reproducem la altă parte a ziarului, în care d-sa ni-se pare că face față de discursul

Alecu Constantinoff.

Bai Ganiu la operă.

Trad. de Horia Petra-Petrescu.

L-am înduplecat pe Bai Ganiu să facă o plimbare până la operă și să cumpere bilete pentru deseară. Se dedea »Zina păpușilor« (Die Puppenfee) și încă ceva — nu mi aduc aminte ce. Am mers pe lângă cafeneaua grecească, am dat de cafeneaua Mendl, unde se adună bulgarii și am apucat-o spre biserica Sf. Ștefan. Aici, în piața Sf. Ștefan l-am provocat pe Bai Ganiu să facem un mic înconjur intrând într'o cofetărie, fiindcă nu puteam prevesti, că în pielea lui Bai Ganiu poate să se ascundă un Don Juan întreg. Mergeam des în cofetăria aceasta și eram foarte bine cunoscut cu casierita, o fetiță drăguță, vloaie, care ținea la bună cuvânt și nu-ți permitea nici o libertate față de ea. Și închipulți vă acum, domnii mei, mă duc cu Bai Ganiu în cofetărie, ne apropiem de bufet, fetița îmi zice un »bine ai venit! vesel, eu îi răspund cu vre o câteva drăgălășii glumețe și mă întorc să-mi caut o bucată de prăjitură, când aud un țipet de indignare, care răsună în întreg localul...

— »Ce s'a întâmplat? Bai Ganiule, i-ai făcut tu ceva?« strig eu consternat și plin de mânie.

— »Eu, Doamne ferește, frățioare. Ce să-i fi făcut?« răspunse Bai Ganiu zăpăcit, cu glasul tremurat.

Fata mâniată peste măsură povesti cu obrazul înflăcărat și cu glas tare, că s'a atins Bai Ganiu

de ea, că a prins-o și, nu numai atât, dar a încercat scrișnind din dinți să și ducă mâna pe după talia ei. Ea voia să cheme poliția. Era gata scandalul.

— »La frunză'n buză, Bai Ganiule. Dacă te apucă poliția, e vai și amar de d-ta; fugi înainte, te voi ajunge«, i-am strigat cu indignare prefăcută. A lipsit puțin de tot ca să nu izbucnesc într'un rîs nebur, văzând mutra tragicomică a lui Bai Ganiu.

— »Ce mai sfară'n țară pentru nimica toată!« zise voinicos Bai Ganiu la ieșire, — »își dai ifosle, ca și când nu te ai putea apropia de ea. Cunosce eu femeile de pe aici. Arată-l punga — și îndată întoarce foaia, »Gut Morgin« (bună dimineața), da Bai Ganiu nu e prost!...»

Mi-a fost dat să închei impresiile zilei acesteia cu încă o mică aventură, al cărei erou a fost tot Bai Ganiu. La operă se dedea, cum am spus, »Zina păpușilor«.

Ne luaserăm locuri în parter. Teatrul era plin. Hainele roșietice-sure ale lui Bai Ganiu băteau la ochi față de culoarea închisă a celorlalte costume. Cortina se ridică. Domnește o tăcere mormântală. Toți și-au îndreptat ochii spre scena decorată fantastic.

Bag de seamă, că Bai Ganiu se mișcă la dreapta mea, că suspină, dar nu pot să mă deslipesc de privesc de pe scenă: figurile baletului se schimbă într'ună, cașupț mișcările unei baghete fermecate, apar diferite grupuri de baletiste, ca să dispară; pe scenă se face când întuneric, când e colorată într'o culoare, când în mai multe — o curată feerie. Din grupul principal al danța-

toarelor se desprinde una, se apropie de rampă cu pași luți, mîtitei, se oprește, sare în sus, plutește în aer, răzimată numai pe vîrfurile extreme ale piciorușului.

Tocmai în momentul acesta răsună după spațele meu un rîs colosal. Mă întorc spre stînga. Toate rîndurile din dosul meu rid înfundat și arată cu degetul la ceva dela dreapta mea. Îndată mă cuprinse o bănuială. Mă întorc spre Bai Ganiu. Doamne, ce mi-a fost dat să văd! Bai Ganiu sta în vestă, cu mânecile cămeșii afară și-și desbumbase vesta, care-l apăsase din cauza sticlucelilor de ulei din șerpar; un servitor îl apucase cu două degete de mîneacă și-i făcea cu capul semne, cari nu puteau fi tălmăcite altfel, decât să poștească puțin până afară. Bai Ganiu îl privi cu ochii mari și-i răspunse tot prin semne: Ei, ce-i, pe cine crezi d-ta că o să-l sparii?

Tocmai pășirea aceasta bărbătească pricinui un rîs nepotolit la o tină ră domnișoară, care sta în urma noastră și rîsul acesta molipsi întregul teatru. — Tablou! Și închipuiți-vă, domnii mei, privesc spre loji, ca și când m'ar fi silit cineva să mă uit într'acolo și ochii mei dau de o familie germană, mie bine cunoscută, căci fusesem foarte bine primit la ea — și-mi venea să mă ascund în fundul pămîntului de rușine. — În ochii familiei citeam o compătimire sinceră față de starea mea vrednică de compătimit. Bai Ganiu mă trase de mîneacă în momentul următor: »Hai, vino săj ne ducem de pe aici. Lasă, lasă, o să-mi vină odată în mîni ticăloșii ăștia!«

(După trad. prof. Weigand).

dului Tisza, avansuri cam exagerate. Nu-i vorba, părintele Mangra nu se pronunță cu nici un cuvânt în ce privește tocmai partea gravaminală a discursului dlui Tisza, prin urmare nu sântem în drept a-i aduce nici o bănuială, mărturisim însă că limbajul d-sale asupra impresiei întregi a discursului nu ni-a plăcut.

Nu le-am remarca însă nici pe aceste drept o notă disonantă, fiind vorba de niște păreri individuale, dacă ele n'ar fi aduse în legătură cu unele svonuri ce se lansează de o vreme încoaci, în opinia noastră publică într'un mod extrem de penibil. Este vorba nu de mai puțin decât de o intrare a părintelui Mangra în partidul guvernamental, Noi nu putem da crezământ acestor svonuri, totuși credem că este în interesul cauzei și și al părintelui Mangra ca ele să primească chiar din partea d-sale desmentirea de care nu ne îndoim.

Cunoscând relațiile de intimitate în cari părintele Mangra a stat o viață întreagă cu bărbații cari stau în jurul »Tribunei« ni se pune direct aceasta întrebare, care mărturisim ne jenează într'un mod foarte penibil. Noi n'avem nimic de ascuns, nu putem însă porni după svonuri, pentru că, înc'odată, nu le dăm crezământ.

Sântem însă de acord că situația trebuie limpezită. Și nu ne îndoim că părintele Mangra o va limpezi.

Contele Tisza trebuie să-și primească răspunsul, unul și același, al întregii obști românești.

Discursul lui Tisza și sașii. După laudele exagerate cu cari presa săsească a întâmpinat hotărîrea lui Tisza de-a sprijini acțiunea noului ministru-șef, am fost curioși să auzim părerea sașilor despre discursul rostit de contele Tisza la Oradea Mare.

Organul săsesc dela Sibiu, analizând acest discurs, constată cu multă părere de rău că »practica viltocare a politicii profesate de Tisza în ce privește naționalitățile va desmînți teoria ca și până acum«. Sau pe românește: teorii noi și practică veche.

Organul săsesc regretă mai ales că, în discursul său, contele Tisza nu s'a mulțumit să dovedească nedreptatea legilor școlare ale contelui Apponyi, ci, în același timp, a preamărit proiectul de lege al lui Berzeviczy, care a fost »chiar și mai nedrept, jignitor și mai supărător«.

Nu aprobă organul săsesc nici refuzul contelui Tisza de-a recunoaște existența unui »partid român moderat«, fiindcă acest refuz se bazează pe o idee greșită, că un partid politic, alcătuit pe baze naționale nemaghiare, e inadmisibil din punct de vedere constituțional.

Organul săsesc încheie cu declarația că și sașii trebuie să protesteze împotriva acestei teorii fiindcă e o configurație politică firească și necesară pentru apărarea unor drepturi legale, o configurație politică care nu e în contradicție nici cu adevăratele interese ale Ungariei și nici cu o politică de naționalități întemeiată pe *chiar teoriiile contelui Tisza*.

Li felicităm pe sași că au ajuns să cunoască politica contelui Tisza mai bine decât el însuși.

Bugetul coaliției. Acum se publică bilanțul bugetului pe anul 1908. Acest bilanț coaliționist se încheie cu un deficit efectiv de peste 84 de milioane, la cari trebuiesc adăugate împrumuturile făcute în cursul anului (peste 80 milioane), așa încât deficitul total al anului 1908 se urcă la suma îngrozitoare de peste 164 milioane de cor. Iată rezultatele obținerii coaliționiste!

Părintele Dr. Vasile Lucaciu despre situația politică în Ungaria.

Părintele Dr. Vasile Lucaciu, deputatul cercului electoral Beluş, petrecând câteva zile în București pentru a cerceta o fiică a sa, care e profesoară, a fost rugat de un redactor al ziarului »Seara« să-și expună părerea asupra situației politice din Ungaria.

Di Lucaciu a făcut următoarele declarații interesante.

— Ce credeți despre programul guvernului Khuen Héderváty și noul partid guvernamental?

— Primul nostru ministru a publicat un fel de program, a cărui notă e că se învârtă în generalități și nu precizează nimic. Are clișeuri vechi, ca de pildă îmbunătățirea administrației sau introducerea unor instituții salutare pe seama »oamenilor mici«, cum se numesc în Ungaria micii industriași și proprietari.

O notă precisă se aștepta în chestia votului universal, de o arzătoare actualitate. Însă, din nenorocire n'avem încă nimic lămurit și precis; nici măcar cadrele problemei nu s'au precizat.

De aceea, pentru contele Khuen votul universal pare a însemna numai un fel de lărgire a dreptului electoral asupra unor oameni, fie chiar mulți cari până acum nu l'au avut.

Nu-i însă vorba de votul universal în sensul modern al cuvântului.

Altă chestie de mare actualitate și importanță, ar fi fost chestia naționalităților. Nici în acest punct primul ministru nu s'a declarat în mod precis. Astfel e pe deplin îndreptățită rezerva partidului naționalist parlamentar din Ungaria, exprimată prin președintele dr. Teodor Mihali, când a zis c'un adevărat tact politic, că așteptăm întâi proiecte de legi și fapte în chestia votului universal și a împăcării naționalităților; numai după aceea ne vom declara asupra încrederii sau neîncrederii față de guvern. Pentru că este ușor a promite, dar e greu a îndeplini.

— Dar cum pot fi greu de împlinit fapte cari privesc chestiuni vitale pentru existența statului ungar, ca votul universal și împăcarea naționalităților?

— Mărturisesc, că e foarte greu a da un răspuns potrivit și satisfăcător la aceste chestiuni pe deplin justificate. Dar trebuie să ținem seamă, că în evoluțiunile politice ale statelor, vrând nevrând, dăm de curente susținute de anumite tradiții, cari au influența lor hotărtoare.

În Ungaria, durere, tradițiile oligarhice și feudale sânt foarte vii și puternice și se pare că păturile conducătoare, ajunse la stăpânire chiar pentru că sânt oligarhice și feudale, nu se scutură ușor de directivele dictate de aceste tradițiuni. Primejdia e, că în Ungaria, sistemul politic, bazat pe oligarhie și feudalism, s'a indentificat în timpul din urmă cu marea idee națională, ceea ce s'a tradus în practică pentru folosul exclusiv al rasei maghiare. Ca să susțină această eghemonie, și în chestia votului universal și în chestia naționalităților, partidele maghiare stau pe baza exclusivismului de rasă și de clasă. Și cum aceste partide n'au în vedere interesele generale ale țării,

ci numai interese de clasă și de rasă, nu se dă soluția așteptată de interesele vitale ale statului.

— Dar mai sânt cu puțință, în veacul al XX-lea, astfel de tendințe politice și apărători al lor în fața Europei?

— Așa se vede că în Ungaria și aceste lucruri sânt cu puțință. Citii discursurile grofului Ștefan Tisza și veți găsi reacțiunea cea mai neagră a politicii de clasă și de rasă.

E destul să fixez punctul acesta, și numai e de lipsă a stăruii asupra amănuntelor. Să și la oricine osteneala să citiască acele discursuri și se va fi lămurit, cu cine avem de luptat noi.

— Ei bine, dar contele Tisza apelează la puterea coroanei și la marile interese ale dinastiei Habsburgice, iar supt masca acestor idei vrea să realizeze programul politic.

— Noi așa credem că tocmai în acest punct, contele Tisza vrea să opăcească politica dinastiei a lui Khuen. E un secret public în toată monarchia că contele Khuen a venit din Viena cu gândul și cu voința, — să nu zicem cu mandatul — de a face pacea dorită între naționalități. Mijloacele lui Khuen ar fi votul universal și respectarea drepturilor naționalităților. Acesta ar forma adevărata țarie a monarhiei habsburgice, siguranța și mărirea tronului și a Dinastiei. Astfel s'ar stabili raporturi de întinm în credere între monarch și popoarele monarhiei. Aceasta credem, că ar fi voința premierului Khuen.

Dar Tisza vine și spune, că și el vrea bună înțelegere între monarch și »națiunea maghiară«. Și el vrea siguranța și mărirea dinastiei.

Aceste scopuri mari, însă le urmărește numai prin întărirea maghiarizmului și prin desființarea tuturor naționalităților, așa că ele să nu reprezinte nici o însemnătate politică.

Din aceste expuneri obiective, puteți vedea, d care parte e politica reală, și corespunzătoare la tereselor dinastiei și monarhiei întregi.

— Stând astfel lucrurile, cum s'ar putea realiza politica lui Khuen și cum s'ar împledici triumful politicii lui Tisza?

— Prin alegeri generale libere și curate. Să se aleagă deputați, cari să realizeze interesele statului și dinastiei, să se împiedice biruința politică nefastă a contelui Tisza. Politica acestuia n'avea în definitiv alt rezultat decât perpetuarea și agravarea haosului de astăzi, la care tocmai Tisza a contribuit în cea mai mare măsură, căci avea puterea în mână.

— Cu ce speranțe intrați în lupta electorală?

— Noi intrăm în luptele politice, având punerea înaintea noastră idealul dreptății și al binelui de obște, convinși că și fericirea noastră se li temeiază pe respectarea acestor adevăruri. Nu avem majoritatea absolută în 44 de cercuri, și avem minorități considerabile în vre-o 80 — 85 de cercuri chiar și cu nedreapta lege de astăzi. Vă puteți închipui, că dacă s'ar respecta legile și libertatea electorală, chiar în sistemul politic actual am putea fi bine respectați.

Dar în chestia aceasta, numai rezultatul poate să dea un răspuns definitiv.

— Se vorbește însă, despre oarecare tratative compromisuri între naționalități și guvernul Khuen tocmai în vederea alegerilor.

— Fapt e, că partidul naționalist parlamentar precum și celelalte partide, toate, au avut convorbiri cu șeful guvernului, care a dorit să aibă informațiuni asupra situației politice. Așa a avut convorbiri și cu partidul național român. Aceste convorbiri, însă, până acuma n'au dat nici un rezultat. Astfel, toate preținsele fapte pozitive, publicate în ziare, cu privire la aceste convorbiri, se reduc la simple combinațiuni.

Una știu, că stăm neclintii pe baza programului nostru național și cultivăm principiul mare al solidarității în politica națională.

Dorința noastră fierbinte este, să nu se afie

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

pentru că dela **Székely și Réti** fabricanți de mobile în Marosvásárhely, se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeții separate, în oricare parte a Ardealului. În provincie la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la **firmă!**

de român care să atingă această solidaritate. Politica noastră se cuprinde în două cuvinte, cari exprimă fidel faza actuală a tendințelor noastre politice.

Aceste două cuvinte sânt: solidaritate și distictism.

Din România.

Instalarea noului primar al Bucureștilor. Luni, la orele 12 a. m., s'a făcut instalarea noului primar al capitalei d. I. Procopie Dumitrescu. Pentru această solemnitate au fost convocați toți directorii și șefii de servicii.

D. Vintilă Brătianu a mulțumit celor de față spunând că la venirea d-sale în capul administrației comunale prima grijă pe care a avut-o, a fost aceea de-a ridica prestigiul funcționarilor primăriei. Le-a mulțumit pentru concursul pe care i-l-au dat și i-au rugat să-l scuze dacă adesea a fost poate violent. Regretă, că părăsește administrația comunala tocmai acum când voia prin o lege specială, să intruzeze stabilitatea funcționarilor primăriei. Spune că are toată încrederea în noul primar d. I. Procopie Dumitrescu, care va împlini această dorință a sa și care de altfel este și a noului primar precum și a întregului consiliu comunal.

D. I. Procopie Dumitrescu, spune că față de cele spuse de d-nul Brătianu are foarte puțin de adăugat.

Aduce laude fostului primar care deși foarte tânăr a dat dovadă de o voință neștrămutată ridicând în totul, o administrație de care ori de câte ori se vorbea se spuneau cuvinte îndoelnice. Amintește că în 1877, în timpul războiului pentru independență, în o asemenea împrejurare, a fost desemnat să înlocuiască ca primar al Capitalei pe regretatul C. A. Rosetti, care trecuse ca ministru la interne în locul lui Ion Brătianu, care plecase pe câmpul de războiu. Promite că și d-sa va avea în vedere principiile de dreptate și de stabilitate a funcționarilor cinstiți și muncitori. Termină urind d-lui Vintilă Brătianu sănătate și o muncă fără preget în noua sa activitate financiară.

În urmă d. Vintilă Brătianu și-a luat rămas bun dela toți directorii și șefii de servicii.

Banka Națională a României și-a ținut Dumineca adunarea generală. Fiind depuse 12.300 acțiuni, adunarea s'a putut ține.

A prezidat d. I. G. Bibicescu, director, asistat de d-nii Victor Antonescu, Al. N. Ștefănescu, Corneliu Cioranu, directori; Al. Vericeanu, I. Pr. Dumitrescu, C. Nacu, H-nri Calargi și N. R. Căpităneanu, cenzori.

La deschiderea adunării, au fost chemați la birou, ca scrutători, d. Lucasievici din partea băncii României și d. Bercovici dintre acționarii cei mai principali.

D. G. I. Bibicescu deschizând adunarea a amintit celor prezenți de moartea lui Teodor Ștefănescu și a lui Eugen Carada, cărora le-a adus mari elogiuri pentru munca depusă în folosul băncii.

Ca răsplată pentru activitatea celor doi foști directori, d. Bibicescu a propus să se acorde o pensie de 600 de lei lunar d-nei Ștefănescu și să se dea suma de 100.000 de lei pentru fondul Eugen Carada.

D. Rubinstein, bancher din Galați, a propus să se sporească la o mie de lei pe lună pensia d-nei Ștefănescu, avându-se în vedere marile merite ale defunctului director.

Ambele propuneri au fost admise.

Adunarea a votat să se dea din venitul fondului de rezervă al băncii, pensia de 1000 de lei pe lună d-nei Ștefănescu și suma de 100.000 de lei pentru fondul Carada.

D. Al. Vericeanu a citit raportul cenzorilor. Adunarea a aprobat bilanțul anului 1909: a dat descărcare consiliului de administrație de gestiunea lui și a aprobat distribuirea beneficiilor prevăzute de bilanț.

S'a procedat apoi la alegerea a doi directori și a unui cenzor. Au fost 189 votanți cari au exprimat 1784 voturi. Rezultatul votului a fost următorul:

Pentru locurile de director, au intrunit:

D. Anton Carp, 1622 voturi.

D. Vintilă Brătianu, 1620 v.

D. D. N. Comșa, 145 v.

D. Em. Culoglu, 17 v.

D. I. Pr. Dumitrescu, 20 v.

D-nii Anton Carp și Vintilă Brătianu au fost proclamați aleși.

Pentru locul de cenzor au intrunit:

D. C. Alimăneșteanu, 1408 voturi.

D. Em. Culoglu, 260 voturi.

D. D. N. Comșa 5 voturi.

A fost proclamat ales d. C. Alimăneșteanu, Alegerea s'a făcut în cea mai perfectă ordine.

Scrisori din București.

Adunarea generală a »Cercului Românilor de peste munți«. — Străinii și Banca Națională.

București, 21 Februar.

Astăzi s'a ținut adunarea generală anuală a societății de curând înființate »Cercul românilor de peste Munți«, despre ale cărei frumoase scopuri a mai fost vorba. Adunarea generală, la care au asistat numeroși membri din București ai cercului, precum și delegați din provincie, între cari amintim pe dd. Frățilă, membru al parlamentului român, I. Ursu și Bobeș, a fost de data aceasta onorată prin prezența părintelui Vasile Lucaciu, deputat în parlamentul din Budapesta, care de câteva zile se află în București.

Adunarea a fost deschisă printr-o cuvântare a dlui președinte Simeon Mindrescu, care arătând rolul acestui »cerc« în mișcarea națională pornită în România, îndeamnă pe membri să caute a face cât mai intensivă propagandă în toate părțile, spre a putea grupa în jurul cercului pe toți românii transilvăneni aflați în România.

Se citește apoi raportul comitetului central asupra activității din anul acesta al cercului, raport din care se vede că această activitate merită luarea aminte a tuturor românilor.

»Societatea noastră, zice raportul, fiind abia în primul an al existenței sale, evident că o mare parte a activității comitetului s'a mărginit la întărirea organizării societății. Însărcinarea de căpetenie ce ne am luat a fost gruparea în jurul steagului nostru a tuturor elementelor de peste munți stabile în țară. În acest scop ne-am adresat furașilor transcarpațini din diferitele orașe ale țării și răspunsurile primite au fost aproape totdeauna îmbucurătoare...

»Evenimentul cel mai important în viața din acest an a cercului a fost manifestația frumoasă și demnă ce s'a făcut arhiducelui Franz Ferdinand cu ocazia vizitei sale la Sinaia. Au fost atunci câteva zile de înălțare sufletească și de entuziasm. Cei cari dintre d-voastră ați urmărit cele ce s'au spus cu acea ocazie, ați putut constata cât este de necesară existența cercului nostru. Și cât de mult se poate face, când se adună la un loc mai mulți de același gând«.

Raportul arată mai departe ajutoarele date în scopuri naționale, ajutoare, cari, în raport cu averea actuală a societății, sânt destul de mari.

După discuția asupra unor modificări a câtorva puncte din statute s'a procedat la alegerea a doi noi membri în comitetul central executiv al cercului, fiind aleși domnii Nicolae Colceag și I. Scurtu.

Apoi d. președinte Simeon Mindrescu, mulțumind membrilor prezenți pentru osteneala ce și-au dat-o întru întărirea cercului, precum și părintelui Lucaciu pentru onoarea ce a făcut-o cercului, asistând la adunarea lui generală, închide această frumoasă ședință.

Moartea lui Eugen Carada a făcut ca privirile tuturor streinilor doritori de speculă să se îndrepteze asupra Băncii Naționale. Toți au început să atace acest singur institut financiar național. Semnalul de luptă l'a dat ziarul iudeo german »Bukarester Tagblatt«, care, în numărul său de Vineri, publică un articol, prin care condamnă felul cum a fost condusă până acuma Banca Națională, imputând acesteia chier și — scumpirea traiului. Cu ce scop fac domnii de la Bukarester Tagblatt toate aceste acuzațiuni, cari într-o altă țară ar atrage după sine intervenția procurorului?

Tocmai acum un consorțiu ovricesc vrea să înființeze o mare bancă în București. Firește, în Banca Națională a României streinii au pe cel mai serios concurent. De aceia au căutat de pe acuma să producă o atmosferă de neîncredere față de această bancă spre a putea apoi să-și facă treburile neturburați de nimenea.

Îndrăzneala este în orice caz prea mare. Legile țării românești nu-i opresc pe străini a și întemeia instituțiuni financiare. Dar, dacă au libertate de a lucra, credem că se poate pretinde dela aceștia să lucreze în mod legal, să nu atace instituțiuni naționale și să nu debiteze în contul lor calomni.

Un comunicat oficial va veni să spulbere atacurile îndreptate de finanțarii din strada Caragheorghevici asupra Băncii Naționale. În același timp se anunță că un consorțiu de capitaliști români vor înființa și ei o nouă bancă românească, spre a paraliza acțiunea nefastă a streinilor.

Correspondent.

Scrisoare din Roma.

Scandal în Camera Italiană: palme și provocări la duel. — Centenarul lui Cătopin.

(Dela corespondentul nostru special).

Roma, 5 Martie st. n. — Ieri, în Camera, s'au întâmplat niște incidente, cari sânt deplănușe de toți cetățenii și de toată lumea civilizată. Ecoul lor, va avea un trist răsunet peste tot, pentru că un scandal în Camera, cu bătăi între deputați, este un fapt cu atât mai regretabil, cu cât personalitatea oamenilor din adunarea deputaților aparține națiunii.

Deputatul socialist Chiesa, a anunțat o interpelare, relativ la o doamnă Siemens, de origină berlineză, care a fost de mai multe ori în Roma, a avut casă deschisă, frecventată mai ales de persoane politice și militare, și despre care doamnă s'a spus că ar fi o spioană a Germaniei. Doamna Siemens ar fi avut relații intime se zice, în scop de spionaj, cu generalul Saletta șeful statului-major, cu marchizul di San Giuliano, actual ambasador al Italiei la Paris, și acum în urmă cu generalul Fecci di Cossato, comandantul corpului de armată.

Interpelarea lui Chiesa era îndreptată asupra acestuia din urmă.

Supt-secretarul de stat dela război, generalul Prudente, la citirea interpelării, s'a ridicat și cu glas tare, în tăcerea camerel, a declarat că ministrul nu găsește cu cale să răspundă.

Deputatul Chiesa, a început să strige: Iubiți pe spioni! Protejați pe spioni! Vă faceți solidari cu aceia cari prostituie demnitatea armatei și a țării! Este rușine! Rușine! Onoarea și demnitatea țării sânt în joc! Siguranța țării este trădată de un ramolit și de o aventurieră.

Fabrica de spălat a lui

Nagy Károly

în Kluj—Kolozsvár, Malom utca 4.

Gulerile și manșetele precum și tot felul de albituri și perdelele de dantele le face albe ca zăpada și le calcă dându-le luciul ca de oglindă.

Lucrările ce trec peste 10 coroane le expediază franco acasă.

A fost ca o bombă. Deputații s'au ridicat în picioare și au încunjurat pe Chiesa, cari silindu-se să-l liniștească, cari strigând la el. Președintele camerei sună clopoțelul și în tumultul mereu crescând, și indignat de furia neexplicabilă a lui Chiesa, strigă dlul Chiesa: Măgat! Măgar! Măgar!

Gălăgia se mărește mereu, Chiesa se agită, vrea să se repeadă, dar este ținut de prieteni, și președintele, ridică ședința.

Dar cu toate că ședința fu ridicată, Chiesa strigă mereu:

— Generalul Fecia este o canalie!... un spion!... Rușine pentru armată! Rușine vouă!

Dintr-o parte și din alta a camerei se strigă insulte între partidele de deputați.

Iar după terminarea ședinței, în coridorul pașilor pierduți, deputatul Morando, care fusese insultat de Chiesa, se duce la el și-l ia la palme. Chiesa răspunde, și dacă n'ar fi fost deputați să-i despartă, cine știe cum se isprăvea.

Părea că totul se isprăvise, când iată că Morando, după vr'un sfert de ceas, dând iar cu ochii de Chiesa, se repede la el și amândoi se iau iar la palme. Spectacolul a fost trist și grotesc, iar ca o încoronare a scandalului, deputatul Morando a trimis martori deputatului Chiesa.

La rîndul său, subsecretarul dela război — a cărui atitudine demnă și corectă a fost lăudată de toți deputații — a provocat și dînsul la duel pe Chiesa.

Cine știe ce o să mai iasă și din această tristă scenă de parlament... hunic.

Temperamentul italian este viu, aprins; caracterul italianului este violent, dar rar, foarte rar, parlamentul italian a dat Europei spectacolul ca cel de azi, și atât mai impresionant este acest fapt, cu cât se întîmplă ca o raritate.

Opinia publică este dureros impresionată și toată lumea blamează impetuozitatea neexplicabilă a deputatului Chiesa.

S'au împlinit o sută de ani dela nașterea lui Chopin.

Blândul și melancolicul pianist, s'a născut în Polonia la 1810 și a murit în vîrstă de 39 de ani.

În viața sa de cântăreț rătăcitor, ca o priveghi-toare, a cutriat toate capitalele Europei, fermecând cu modul său de a cânta la pian, cu persoana lui drăgălașe, cu chipul lui visător și blând.

Cine nu cunoaște compozițiile lui Chopin? Cui acest nume îi este străin?

În țara muzicii și a cânturilor, în țara în care se nasc toți cântăreții celebri, în Italia, centenarul lui Chopin a fost sărbătorit cu deosebită grijă. S'au dat concerte cu muzică exclusivă de-a lui, s'au ținut discursuri, s'a lăudat și s'a deplâns moartea prematură a maestrului.

La aceste serbări, au luat parte oficială autoritatea municipală și ministerială, și la oricare concert sau comemorație a lui Chopin, au fost câte un delegat comunal și unul ministerial, ba chiar la sărbătoarea ce s'a dat ieri la Academia de muzică Santa Cecilia, a onorat sărbătoarea cu prezența lor, subsecretarul de stat dela instrucția publică și primarul Romei. *Coresp.*

Vicarul Mangra despre discursul contelui Tisza.

Ziarele ungurești din Oradea Mare publică următoarele declarații pe cari le-a făcut părintele vicar Vasile Mangra din Oradea Mare unui redactor ungar:

»Eu îl numesc pe contele Tisza, pustnicul dela Geszt — leul dela Geszt, al cărui nume viteaz și bărbătesc trebuie să fie înțeles de toți din țara aceasta: de unguri ca și de români. Declarații ca ale lui n'a făcut încă nici odată politician ungar. Din ele se degajează o mare înțelepciune de diplomat și o mare înțelegere a rosturilor politice. Contele Tisza e călăuzit de un singur punct de vedere: interesul statului.

— Nu întrezăriți o piedecă în declarația făcută de contele Tisza, că în școlile ungurești trebuie învățată limba ungurească?

— Niciodată n'a fost vorba ca în școlile românești să nu se învețe limba ungurească. Ne-

cazurile ce s'au ivit în jurul acestei chestii au izvorit totdeauna din executarea rea a legii. Românimea a fost expusă în privința aceasta fără motive la multe vexațiuni. Voi invoca un singur exemplu. Ministrul de culte al coaliției înainte cu doi ani a ordonat suspendarea a doi învățători pe baza unei acuze neîntemeiate și a îndrumat consistorul să pornească proces disciplinar împotriva acestor doi învățători. Consistorul a pornit procesul, dar, găsind acuzele neîntemeiate, a achitat învățătorii. Ministerul de culte nu s'a împăcat însă cu soluția aceasta, el a transmis afacerea comisiei administrative a comitatului, unde a fost trăgănată vreme mai îndelungată. În răstimpul acesta învățătorii erau suspendați, iar școlile închise, fiindcă comuna nu avea bani pentru a putea angaja învățători supleanți. În cele din urmă, după un an de zile, guvernul a sistat, fără orice intervenție, acest proces de disciplină, a cărei pornire a fost absolut nemotivată.

Tisza e mare tocmal prin curajul său de a și spune în mod sincer părerile și asupra acestor chestiuni. Un astfel de om și un astfel de caracter ferm e de mare necesitate pentru aflarea modului de vindecare a necazurilor.

— Crediți că românii vor sprijini partidul muncii dacă n'ar adopta în programul său votul universal și egal?

— Partidul muncii a adoptat votul universal egal, secret și după comune, pe care românii, firește, îl consideră de o importanță primordială și care și ca unealtă se lîmbie în mod firesc. De altfel contele Tisza nu e dușmanul extinderii drepturilor și deoarece tocmal el a accentuat că a scos învățăminte din trecut, se prea poate ca găsind că e în interesul statului, va mai ceda din punctul său de vedere de azi.

Eu de altfel — a încheiat părintele Mangra — în cercurile românești sînt cunoscut ca un mare slăbător al contelui Tisza. Se poate chiar că voi fi bănuț de condescendență.

În toiul pregătirilor.

— Situația politică. —

Arad, 8 Martie.

Campania electorală se desfășură vie și agitată ca alte dăți în nemijlocita apropiere a alegerilor. Lumea politică stă încă supt impresia adunărilor de Duminecă dela Seghedin, Czegléd și Dobrișin și se cumpănesc de pe acum sorțile de izbândă după efectul provocat de vorbirile șefilor de partide.

În învălmășeala și zgomotul campaniei electorale audiența de ieri a contelui Khuen s'a pierdut fără să stărneasă comentarii și senzații eronate în cercurile dela Budapesta.

Alături de agitațiile celorlalte partide și a luat avânt și propaganda socialistă. S'au ținut numeroase întruniri socialiste în diferite puncte ale țării și partidul socialist e hotărît să nu contenească agitația până după alegeri. În multe locuri socialiștii găsesc deja terenul pregătit, căci șeful partidului independist, Justh, agită și el pretutindeni întocmai ca și socialiștii cu lozinca biruitoare a votului universal. Propaganda socialiștilor și cea a independiștilor cuceresc astfel o mare parte a poporului.

Astfel după ce agitațiile socialiștilor, sprijinite de independiști, cuceresc tot mai mult și masele ungurești, izbânda votului universal e din ce în ce mai neîndoasă. Dar războinicii firești și hotărîtori ai votului universal, națiunile nemaghiare, vor intra abia de acum în luptă.

Audiența baronului de Fejérváry.

Am amintit că zilele trecute contele Tisza l'a poftit afară, din localitățile partidului guvernamental pe fostul ministru în cabinetul Fejérváry, baronul de Feilitzsch. Tisza a declarat atunci că prezența în partidul guvernamental a foștilor mi-

niștri în cabinetul Fejérváry e defavorabilă prestigiului partidului. Bine înțeles că cei vizati s'au simțit grav atinși de decarațiile contelui Tisza și că omul care se bucură de cele mai vii simpatii ale monarhului dintre toți bărbații politici unguri, baronul de Fejérváry, pătruns de convingerea legitimă că hotărîndu-se să ia la timpul său frâiele conducerii a adus ca jertfă întregul său prestigiu ce avea în Ungaria, nu poate să treacă supt tăcere volnicia contelui Tisza. Un ziar din Viena anunțase deja cu câteva zile înainte că baronul de Fejérváry va cere o reparație dela monarhul însuși și că în acest scop el se va prezenta în audiență specială. Azi audiența baronului de Fejérváry e un fapt împlinit. El a eșuat aseară la Viena și probabil să se înfățișeze în camera de lucru a monarhului deja în cursul zilei de azi.

În lumea politică audiența baronului de Fejérváry mai are și o altă semnificație. Semnificația aceasta deosebită rezultă din faptul că contele Khuen a primit o misiune la fel cu cea pe care o primise baronul de Fejérváry, ba încă într-o formulare ceva mai limpede și mai amplă chiar. Majestatea Sa va trebui să dea deci baronului de Fejérváry o reparație deplină, punându-se astfel și mai mult în evidență caracterul misiunii contelui Khuen și contele Tisza va avea probabil motive ponderoase să regrete atitudinea sa, care a mai tradat încă odată alurele de Cesar alopoternic ce-și permite în partidul destinat contelui Khuen.

Campania partidului socialist.

Alături de campania pornită de reprezentanții oligarhilor pentru a zădărnici venirea votului universal, partidul socialist desfășoară o activitate nu mai puțin intensă tocmal pentru a pregăti intrarea triumfală în Ungaria a acestui vot cardinal al popoarelor. Mișcarea pentru votul universal neîngrădit se repercută în milioane de inimi și dacă murmurul mulțimilor fără număr n'a putut să copleșească încă biruitoarele puterici lor zilei, nu însemnează că nu le va covârși în viitorul cel mai apropiat.

Partidul socialist organizează zilnic întruniri prin toate centrele țării și numără până azi vre-o câteva succese însemnate, între cari, nu cel mai neînsemnat, e și primirea cu ouă clocite ce l-s'a făcut contelui Tisza Duminecă la Seghedin. Un mare succes au avut socialiștii mai nou la Oradea Mare, Duminecă, unde întrunirea pentru votul universal a fost pusă la cale de sindicatele muncitorilor. S'au rostit înfăcărute cuvântări împotriva contelui Tisza și a celor cari îl urmează în nefasta lui activitate.

Socialiștii au mai organizat adunări Duminecă la Kaposvár, Hodmezővásárhely, Szabadka, Nagykánizsa, Timișoara, Nagymaros și Raab. Au avut loc retrageri demonstrative pe străzi. Muncitorimea va lupta la alegeri din răspuțeri contra tuturor candidaților cari nu vor face declarații lămurite în favoarea votului universal. Partidul speră să poată cuceri și vre-o câteva mandate.

Cum a fost primit contele Tisza la Seghedin.

»Marele succes« al contelui Tisza la Seghedin e redus azi la proporții ridicole de toate ziarele. Până și ziarele subvenționate de guvern sînt nevoite să recunoască că primirea ce i-s'a făcut în acest oraș, amintit totdeauna ca orașul a cărui poporație reprezintă adevăratele aspirații ale poporului unguresc, n'a fost din cele mai strălucite. Iată cum descrie organul socialist aceasta primire:

Tisza a sosit la Seghedin Duminecă la orele 12 din zi. La gară a fost așteptat de vre-o 120

de comercianți, în frunte cu primarul Lázár și cu abatele Jászay. Înfrățirea traseului și pezonului a fost extraordinar de monotonă și de jalnică. Imprejurimea și străzile laterale cu desăvârșire goale și pustii. Abatele Jászay la adresat lui Tisza câteva cuvinte de bun sosii, la care contele Tisza a răspuns. Pe Tisza l-a deprimat în mod vizibil primirea aceasta.

Tisza s'a urcat cu Jaszay într'o birjă și au mers la otelul Tisza. Până la piața Szé hényi ei s'au ajuns într'o liniște mută. Aici însă aștepta o mulțime de peste 2000 de mii de muncitori. Când birja contelui Tisza a defilat prin mulțime, ea un răsbubuit înfricoșat a izbucnit deodată din sute de guri strigătul:

— *Trăiască votul universal!*

Tisza s'a înseninat deodată. Credea în cea dintâi clipă că manifestația se face pentru el și și-a descoperit capul. Din iluzia aceasta însă l-au desmeticit în curând strigătele următoare:

— *Jos cu contele de petrol (o iluzie la vremea când în calitate de prim-ministru făcuse gheșeftări cu acordarea importului de petrol unor favoriști ai săi)!*

— *Jos găina beată!*

— *Jos contele care ne răpește drepturile!*

Iritația creștea mereu și o grindină de ouă deosebite s'a spart de birja contelui Tisza. Ouăle nu și-au greșit ținta. Unul i-a atins fața și nobilul conte a trebuit să-i ștergă conținutul de pe față, desigur cu multă plăcere. Sosind la otel a trebuit să la alte haine. Poliția numeroasă care însoțea birja contelui Tisza a arestat abia patru manifestații.

Voind să facă o plimbare prin oraș — mai spune organul socialist — contele Tisza a ieșit în societatea primarului. Abia a făcut însă vre-o câțiva pași în stradă, a fost înconjurat de manifestații, cari strigau »Pieră Tisza!«. Contele Tisza s'a văzut nevoit să se retragă. Otelul a fost apoi puzit la toate intrările de polițiști.

Candidatura contelui Tisza la Arad.

Partidul național al muncii din Arad a hotărât să ofere mandatul cercului Arad contelui Tisza.

Partidul face mari pregătiri pentru o primire cât mai strălucită a contelui Tisza, Duminecă, cu prilejul venirii lui la Arad.

Campania electorală.

Partidul constituțional din Oravița a hotărât Duminecă să intre în tabăra guvernamentală. La adunarea care a avut loc s'a înfrățit și scârboasa unaltă a tuturor guvernelor, faimosul Șeghescu, care va candida acolo la noile alegeri ca aderent al contelui Tisza.

La Becicherecul-mare partidul guvernamental a pus candidătura fostului ministru de agricultură Béla Tallán.

Partidul independist din Șimleu a hotărât Duminecă să nu se atașeze la nici una dintre fracțiunile partidului independist. În privința candidaturii n'au luat încă hotărâre.

În cercul Ilenzil va candida contra candidaturii național român T. Mihál, suprefectul în pensie Veress cu program guvernamental.

Candidații slovacilor.

Din partea conducerii partidului național slovac s'au desemnat până acum următorii candidați; Ferdinand Juriga în cercul Stupova, Dr. Pavel Blaho în Sv. Iány, Milan Hodzsa în Senica, Skiciak în Bebrov, I. Jancsek în Rosenberg, Dr. L. Medvecky

în Šliac și Dr. Vl. Fainor în Zvolen. Alegătorii se grupează cu mare însuflețire în jurul candidaților partidului.

Consiliu de miniștri.

Budapesta, 8 Martie. Mâine la orele 10 a. m. va avea loc un consiliu de miniștri la ministerul de interne, sub președinția contelui Khuen Héderváry. Vor lua parte la acest consiliu toți membri cabinetului.

O nouă declarație a contelui Tisza asupra chestiei naționale.

Publicăm azi textul declarațiilor contelui Tisza, asupra chestiei naționale, făcute în Seghedin în cursul marelui său discurs. Contele Tisza a învinuit întâi coaliția că a pactat cu croații și naționalitățile. Partea întâi a învinuirii care face aluziune la rezoluția din Fiume e adevărată, dar a doua e absurdă, căci se știe că niciodată coaliția nu ne-a fost binevoitoare.

Contele Tisza a declarat însă că e de acord cu contele Apponyi în principiile fundamentale asupra chestiei naționale. Deși asta nu cuprinde o retractare a discursului său din Oradea-Mare, totuși se poate afirma că declarația asta e un fel de revenire și întoarcere spre punctul de vedere al lui Apponyi și al șovinismului curent, de care Tisza va fi având sentimentul ca se depărtașe puțin; e deci o mică înăsprire a atitudinii sale, pe care nu o poate îndrepta nici cu declarația înaltă că osândește măsurile vexatorii ale lui Apponyi.

Iată declarațiile lui Tisza:

Evoluția felului cum chestia naționalităților a fost tratată la noi e interesantă și însemnată. În lupta orbită de patimi care a ridicat coaliția la putere, ea a căutat fără îndoială și sprijinul naționalităților.

Poate a socotit numai adevărurile istorice și a crezut că lucrează în interesul țării. Dar ea a căutat cooperarea cu croații și naționalitățile pe bază antinațională și rătăcirea asta și-a adus deja roadele.

Acuma-i nevoie de a reveni la conștiința bună. În rândul întâi a fost chestia croată care a pus un capăt bunelor relații dintre coaliție și tendințele naționalităților. Vă rog și aici de a nu-mi socoti cuvintele după principiile de partid. Azi iscălesc deja ceia ce a spus contele Apponyi, cumcă în punctul cardinal asupra chestiei naționalităților domnește solidaritatea între partidele ungurești, care nu trebuie stingerită și nu trebuie pusă în joc prin sublinierea antagonismelor.

În Oradea Mare am criticat unele dispoziții ale contelui Apponyi, dar ceea ce am spus despre politica de vexații, nu era îndreptată contra coaliției. E vechiul nostru obicei național că dacă avem nevoie de putere acolo unde sântem slabi, ne silim să restabilim echilibrul necesar cu forme exterioare fără preț. Greșelile ce s'au făcut apasă și mai mult societatea (?) decât guvernul. În atacurile mele eu am voit numai să indic că noi toți fără deosebire de partid, am făcut greșeli în această chestiune și că prin urmare trebuie să căutăm cu toții fără deosebire a o trata mai bine.

Presă românească despre discursul lui Tisza.

»Gazeta Transilvaniei«.

»Discursul lui Tisza a stârnit senzație și tru cele rostite și pentru cele retăcute.

Între cele retăcute este chestia votului universal, ceea ce dă mult de bănuie, știindu-se că Tisza e un dușman al sufragiului universal și în acest punct în contrarietate cu Khuen, care reprezintă vederile curții din Viena.

Dintre cele rostite, mai remarcabile sânt două enunțuri în chestia naționalităților. Celelalte enunțuri și păreri, ori cât de ponderoase ar fi, sânt vechi, propagate de alții și auzite de multe ori.

Astfel veche este împărțirea noastră în cetățeni loiali, pașnici și de cei agitatorici. Nu știm anume cine a iscodit-o, dar ni-se pare, că bătrânul Tisza Kálmán. Cel puțin dânsul când să afla în culmea puterii, s'a pronunțat în plină cameră în acest înțeles, numind pe agitatori »soboll« — ca și fiul său acum — și promițând nimicirea lor cu toată puterea statului.

Dela Tisza István așteptam însă să precizeze mai de aproape linia de demarcațiune între agitatori și neagitatori — ceea ce până acum ne lipsește.

Veche e și constatarea comunității de interese între elementul român și maghiar în marea slavă.

Veche e în fine și pretenția lui Tisza, de a ne desființa politicește și a ne contopi cu partidele maghiare. Aceasta, în ultimele consecvențe, ar duce la trecerea frunțașilor și inteligenței naționalităților în tabăra maghiară, ar duce până la maghiarizare, rămânând țaranul singur ca păstrător al limbii și obiceiurilor străbune. Această idee a dat-o și propagat-o în scrierile sale șovinistul Beksich Gustav, care în aiurările sale vedea o Ungarie națională »pe al cărei corp ar mai vegeta un timp oarecare, ca niște rane streine, masele inculte ale naționalităților«.

Noul sânt cele două expuneri: înfierarea șovinismului, pe care doară nimenea dintre Unguri nu l-a combătut mai nimerit, ca acum Tisza, și scoaterea la iveală a nimicniciei direcției moderațiilor. Dacă »moderații« noștri nu-ș vor trage consecvențele din cele zise de Tisza, va ști cel puțin opinia publică maghiară cum să-i trateze».

»Telegraful Român«.

E greșală întâi de toate cererea domnului Tisza, ca partidul naționalităților să fie desființat, și deputații naționaliști să intre în alt partid, probabil în partidul național al muncii, pentru că dacă admite contele Tisza îndreptățirea naționalităților de a-și avea limba, legea și cultura lor, trebuie să le recunoască și îndreptățirea de a se organiza în scopul conservării și dezvoltării acestor comori, căci doară nu vor aștepta, ca de cultura și de limba lor să poarte grijă vre-un partid unguresc! E întocmai ca și cu confesiunile. Precum acestea au dreptul să se organizeze pentru conducerea treburilor lor interne, așa au dreptul și naționalitățile să se organizeze pentru apărarea drepturilor lor, cu privire la limbă, lege și cultură.

A vorbit apoi contele Tisza de izolarea agitatorilor, respective de nimicirea lor. E prea cunoscută fraza, că agitatorii au să fie zdrobiți, iar poporul, care e blând și bun, tratat cu dreptate. A folosit-o chiar și contele Tisza pe vremea când era ministru președinte, și a folosit-o și contele Andrássy, în numele guvernului coaliționist. Dar unde dintre maghiari nu ne va putea numi ori arăta nici un singur agitator, dintre români,

Fotografierile cu electricitate a lui

DAJKOVITS

Pe timp înourat și întunecos sânt cele mai acomodate.

== »Saspalota» în Oradea-mare — Nagyvárad. ==

ori dintre alte naționalități, care s'ar fi făcut vinovat de atentat, isbutit ori neisbutit, în contra integrității statului, care e și al nostru.

Pretinșii agitatori naționaliști, toți de rândul, când au fost dați în judecată, au fost pedepsiți numai pentru că au cerut respectarea legii, în ce privește dreptul la limba, legea și cultura naționalităților, deci pentru aceea, ce contele Tisza recunoaște în vorbirea sa, că naționalitățile sânt îndreptățite să ceară dela stat, dela guvernul țării.

Prin urmare, s'ar putea spune, că agitatorii noștri au fost pedepsiți pe nedreptul, căci au apărut un punct legal de vedere! Deci de ce vrea contele Tisza să-i izoleze de ceilalți membri ai naționalității lor? Doar nu cumva din motivul, ca să nu mai ceară în viitor aceea ce cere și contele Tisza: respectarea limbii, legii și culturii poporului din care fac parte?...

Fie convins contele Tisza, că dacă au putut ajunge lucrurile până acolo, ca contele Tisza să recunoască îndreptățirea naționalităților la limba, legea și cultura lor, meritul este tocmai al pretinșilor agitatori, pe cari oricât de mult să se opintească cineva spre a-i izola de popor, nu va putea face niciodată lucrul acesta, fiindcă *poporul nu se desparte de ei!*

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Agonia lui Lueger.

Viena, 8 Martie. Buletinul medical de azi dimineață constată că puterile bolnavului slăbesc tot mai mult. Noaptea a dormit liniștit și numai arareori s'a trezit. Nutrițiunea e insuficientă. Vărsări n'au obvenit, dar s'au ivit din nou sughițurile.

Viena, 8 Martie. La orele 10 dimineața bolnavul zăcea fără conștiință. Respirația e superficială, gura deschisă, buzele învinețite.

Mai târziu, și-a venit iarăș în fire și s'a liniștit. În zilele din urmă Lueger a slăbit în mod excesiv.

Viena, 8 Martie. La ora unu slăbiciunea generală continuă. Lueger zace fără conștiință.

La orele 3 se publică un buletin oficial în care se spune că bolnavul dela amiază încoace nu și-a mai recâștigat conștiința. Respirația superficială și săcadată.

Viena, 8 Martie. La orele 5 bolnavul nu și-a recâștigat încă conștiința. Se pare că nici nu și-o va mai recâștiga. Respirația e adesea întreruptă. Pulsul 96. Astăzi medicii n'au făcut nici o intervenție medicală, socotindu-o de prisos.

Interesul pentru Lueger e tot mai mare. Împăratul, arhiducii și înalte personajii oficiale în repetițe rânduri au cerut știri despre bolnav. Ministrul României la Viena Mișu a fost în persoană la primărie pentru a afla vești noi despre boala lui Lueger.

Rusia și Austria.

Petersburg, 8 Martie. Guvernul rusesc publică în ziarul »Rossia« un comunicat oficios asupra vizitei Regelui Ferdinand al Bulgariei în Petersburg, spunând că Rusia n'are alte planuri decât menținerea statului-quo.

Toasturile rostite de Țar și Rege dovedesc dragostea de pace a celor doi suverani.

Deasemenea nici vizita Regelui Serbiei Petru nu e o demonstrație împotriva Austriei sau a Turciei. În special ce privește Austria, bănu-

lile exprimate de ziare sânt neîntemeiate. Do- vadă și atitudinea prietenească a Rusiei, care a căutat o apropiere cu monarhia vecină. »Prietenia Rusiei cu Bulgaria și Serbia este cea mai sigură garanție de pace«.

Viena, 8 Martie. Comunicatul guvernului rusesc a făcut în cercurile politice de aici impresie bună. Se crede că Regele Ferdinand a fost sfătuit în Petersburg să mențină relații prietenești cu Turcia, fiindcă Rusia nu poate să sprijiniască pretențiile exagerate ale Bulgariei.

Cercurile noastre politice consideră acest comunicat mai mult adresat Bulgariei și văd în el presemnele unei desfășurări pașnice a crizei din Balcani.

Viena, 8 Martie. Comunicatul guvernului rusesc dovedește că știrea, înregistrată de presa din Berlin și Paris, despre eșuarea tratativelor austro-ruse nu e întemeiată.

Londra, 8 Martie. »Standard« e informat că Bulgaria a început să importe cantități mari de material de război prin Varna și că și întărește trupele dela frontiera turcească, întărind punctele strategice de importanță. Aceleași informații le are și »Times«.

Știrile aceste trebuie, însă, primite numai cu rezerve mari.

Greva din Filadelfia.

New-York, 7 Martie. Deși în mod oficial s'a anunțat că greva tramvaiagiilor din Filadelfia s'ar fi sfârșit, — în realitate greva continuă și se întinde tot mai mult.

Președintele confederației muncii, Gompertz, a adresat greviștilor o telegramă, anunțându-le că a început tratative cu sindicatele din Chicago, Pittsburg și Cincinnati în scopul de-a proclama și în aceste centre greva.

Noua acțiune e întâmpinată cu mari simpatii, fiindcă și tramvalele din orașele amintite aparțin societății de tramvaie din Filadelfia.

INFORMAȚIUNI.

ARA D, 8 Martie n 1910.

O nouă reformă electorală. Cunoscutul publicist Balogh Pál publică într'un ziar german din Budapesta două articole, în cari face propagandă pentru o nouă reformă electorală, întemeiată pe principiul votării după liste.

Conform acestui proiect, ar avea vot electoral toți cetățenii cari au împlinit 24 de ani și știu scrie și citi — fără considerare de limbă. Votarea se face în scris. În locul cercurilor electorale mărunte de azi s'ar introduce 19 cercuri mari. Numărul mandatelor dela orașe ar fi egal că numărul mandatelor din provincie, deși proporția alegătorilor e 1 : 4 (în orașe sânt însă în majoritate ungurii!).

Conform statisticii publicate de Balogh, alegători unguri în orașe ar fi 604 mii, neunguri 170 mii.

Alegători unguri la țară: 976 mii, neunguri 806 mii.

În orașe ar fi, deci, 169 mandate ungurești, la țară 116, împreună 285 mandate.

Mandate neungurești am avea la orașe 51, la țară 194, împreună 245.

Și proiectul acesta urmărește în rîndul întii, asigurarea eghemoniei ungurești, e însă cel mai liberal proiect dintre câte le-au propus politicianii unguri.

„Munții Ardealului“. Dl Romul Popescu, funcționar la institutul »Albina« din Sibiu, a ținut Duminecă, în Academia superioară de comerț din Viena, o conferință despre munții Ardealului, descriind ținuturile noastre pitorești.

Presa din Viena scrie despre această conferință în termeni elogiși.

Felicităm pe tinărul nostru conferențiar!

Biroul de presă al guvernului. Famosul birou de presă al guvernelor ungare și-a schimbat din nou stăpânul. În locul lui Ábrámy Kornel, omul coaliției, va veni, în calitate de șef al biroului, »prietenul« nostru.. Jeszenszky, »omul dintre cei mai temeinici cunoscători ai stărilor din țară«, cum îl numește presa guvernamentală pe acest neîmpăcat prigonitor al națiunilor ne-maghiare...

Au fost înlocuiți și aproape toți colaboratorii fostului șef.

— Rectorul universității din Viena în România. Din Viena ne telegrafiază corespondentul nostru că Svoboda, rectorul universității din Viena, care a luat și el parte la serbările organizate pentru T. Maiorescu, a declarat că în curând va călători în România, pentru a face studii arheologice.

— Mare incendiu în Iași. Nici nu s'a șters bine penibila impresie provocată de marele incendiu care a distrus acum o lună aproape întreg cartierul evreiesc din Târgu Cucului și Duminecă dimineața la orele 4, un nou incendiu a nimicit ultimele rămășițe ale acestui cartier.

Focul a izbucnit dela un grajd al fierarului Gust și s'a întins cu repeziciune la locuința cărciumarului Osias Zalis, și de aici la casele cu nr. 1, 3 și 5 din str. Albă. Cu toate ajutoarele date de pompieri la orele 5 dimineața focul a luat proporții considerabile mai distrugând locuințele evreilor I. Grunberg, Mendel Iacobson și Aron Mendel.

Abia la orele 10 focul a fost localizat mai mult prin forța împrejurărilor deoarece nu mai era nici o casă învecinată la care ar fi putut să se transmită. Toate imobilele incendiate erau proprietatea creditului urban și erau asigurate în soc. »Naționala« și »Dacia«. Pagubele sânt mari. Deoarece sânt îndicii că focul a fost pus, parchetul a deschis o anchetă.

— Nouă foaie românească în America. La Chicago a început să apară o nouă foaie românească »Lumea nouă«.

Ii dorim viață lungă.

— Cununie. Dșoara Elena Morariu din Nădlac și d. Nicolae Codreanu anunță cununia lor ce va avea loc la 12 Martie n., în biserica gr. ort. română din Nădlac.

— O nouă victimă a cometei Halley. Din Hunedoara se anunță că Adam Todor, locuitor în comuna Josani, a înebunit de frica cometei Halley și în nebulă s'a împușcat.

— Alegere de preot. Duminecă s'a făcut alegere de preot în comuna Roșla (com. Sibiu). A fost ales cu majoritate de voturi părintele Trandafir Scorobeș. Actul alegerii l-a condus d. protopresbiter Dr. Ioan Stroia din Sibiu.

— Ligă creștină. În comuna Boteni din România s'a înființat o ligă creștină cu scopul de a combate obiceiul prost și răspândit al înjurăturilor. Liga și-a propus a ridica cultura religioasă și morală a poporului și a lupta pentru formarea caracterelor creștine.

— **Biserica română în Viena.** Primum convocator:

Subsemnatul comitet vă roagă, să binevoiți a participa la III a Adunare generală, a »Societății române ortodoxe jubilar-imperiale«, pentru zidirea bisericii și înființarea unei parohii în Viena, care se va ține Sâmbătă — 19 Martie 1910 — la orele 8 seara în sala cea mare a restaurantului »Zum Magistrat«, I. Lichtenfelsgasse Nr. 3. Ordinea de zi: 1. Cuvânt de deschidere. 2. Citirea raportului anual. 3. Raportul comisiei de revizuire. 4. Votarea bugetului pe anul IV-lea administrativ. 5. Propuneri eventuale, conform § 30 din Statute. 6. Alegerea celor 3 membri ordinari și a unui supleant în comitet conform § 18 din Statute, precum și alegerea comisiunii de revizuire și a tribunalului de arbitru. — Ca să nu fim constrânși a convoca o nouă adunare, împreună cu cheltuieli însemnate, în caz că nu vom fi de față numărul corespunzător conform statutelor, Vă rugăm să binevoiți a vă prezenta. Pentru Comitet: *Mihai A. Popovici* secretar, *Alexandru Lupu* General I. r., prezident.

— **Vezevul în activitate.** Din Neapole se telegrafiază că de câteva zile Vezevul începe să arunce cenușe și pietri mărunte. Locuitorii comunităților învecinate sânt foarte neliniștiți și se tem de o nouă catastrofă.

— **Legiuitori răposați.** Conte Draskovich Ivan, membru al Camerei magnaților, a răposat în vîrstă de 66 ani.

Majthényi Adam, deputatul cercului Mezökövesd, a răposat în vîrstă de 65 ani. A fost membru al partidului kossuthist.

— **Victimele avalanșei.** Știrile mai noi soale din America raportează că avalanșă care s'a rostogolit peste strâmtoarea Rogers a omorât 92 de oameni.

— **Cometa Halley.** Astronomul Crommelin, care a făcut socotelele cele mai exacte cu privire la întoarcerea cometei Halley, a fost în Londra și-a ținut o conferință la societatea astronomică engleză.

Crommelin cere că oamenii să fie foarte cu băgare de seamă la fenomenele ce se vor întâmpla în noaptea lui 5/18 spre 6/19 Maiu, la miezul nopții. Se poate să vedem o parte din coada cometei, când va trece prin fața soarelui simburile ei.

Acuma se vede și în telescoape mici. În Spania a văzut-o un membru din societatea astronomică engleză cu un binoclu obișnuit. Peste zece zile cometa va fi înecată în razele soarelui. O să dispară în săptămâna întâi din Mart st. n. și se va vedea ca stea de dimineață în cele 12 zile din urmă ale lui Aprilie. Se va vedea cu ochii nearmați. Va răsări cu vre-o două ceasuri înainte de soare în April și va avea coadă lungă de mai multe grade.

— **Dovezile lui Peary.** Din Washington se telegrafiază: Comisia pentru afacerile de marină l-a provocat pe Peary să i prezinte dovezile sale privitoare la descoperirea polului nordic, fiindcă kongresul vrea să i voteze o mare distincție. Peary a răspuns comisiei că deocamdată nu poate să împlinescă dorința aceasta a comisiei, fiind legat cu contract prin editorul său, care îi publică darea de seamă despre descoperirea aceasta.

— **Abate excomunicat.** Din Roma se telegrafiază: Abatele Murri, care e și deputat și a fost excomunicat din partea bisericii pentru atacurile sale împotriva bisericii, a fost ieri în Piza, unde a ținut o conferință publică. După conferință, a intrat cu mai mulți prieteni într-o biserică. Îndată ce preoții slujitori au observat prezența lui Murri, au întrerupt serviciul divin și au stins toate luminațiile.

Purtarea aceasta a preoților a făcut impresie rea între numeroșii credincioși, cari se aflau în biserică.

× Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Alasch sau Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Rosa, Vanilie, Silvoriu, Rachiou de drojdii și Rom. 10 doze în prețul de 6 coroane, cu modul de pregătire expediază franco. *Burger Frigyes*, farmacist în Cluj—Kolozsvár.

DEIN PAULA
mare depozit de pălării pentru dame.
ARAD, Weitzer János-u. 9.

Cronica socială și artistică.

Serata artistică din Oradea-mare.

Măine Joi 10 l. c. este o zi însemnată în cronica socială și culturală a anului acestuia; e ziua balului și seratei muzicale din Oradea-mare. După pregătirile ce s'au făcut, nu ne îndoiim că serata aceasta va însemna un mare succes în istoricul manifestațiilor noastre de acest fel. Izbânda ei o dorim și din alt punct de vedere: e prima manifestație culturală care se dă în Bihor. Flamura culturii românești se va desfășura aici și izbânda lui va însemna începutul unei noi epoce pentru Bihorul oropsit.

Serata asta va fi însemnată și prin faptul că lumea românească din toate părțile va lua parte în mare număr. Va fi un loc de întâlnire pentru elita noastră și prezența ei nu va lipsi să facă asupra bihorenilor o impresie de încurajare și înălțare morală.

Va veni un mare număr de doamne domnișoare și domni din Sibiu, pentru a reprezenta *Șezătoarea*, poemul muzical al dlui *T. Breviceanu*. Vor veni de sigur mulți clujeni, beiușeni și sălăgeni. Din Arad s'a anunțat un grup de vre-o 15 persoane, doamne, domnișoare și domni. Vor merge dna *Letiția Oncu* cu dsoarele *Melania Ionescu* și *Margareta Hodoș*, apoi dna *Marilyna Bocu*, dna *Lucreția Herbay* cu dsoara *Florica Bonciu*, dnii *Dr. Cornel Iancu*, *Dr. Justin Marșieu*, *Dr. Gh. Crișan* și alte persoane al căror nume ne scapă.

»Tribuna« va fi reprezentată și ea prin un trimis special.

Urăm din toată inima fraților din Bihor izbândă deplină în noua fază în care intră cu ziua de poimăine.

Concert în Dalboșeț. Reuniunea de cetire și cântări din Dalboșeț invită la Concertul urmat de joc, ce va avea loc în ospătăria dlui *Ion Valuțan* din Dalboșeț, Jol. 10 Martie n.

Inceputul la orele 8 seara.

Teatru în Arad. O parte din tinerimea comercianților români din Arad invită la reprezentarea teatrală, ce va avea loc în »Casa Națională« din Arad Sâmbătă, 12 Martie n. Se vor juca comediile »Salon fără pat« de *T. Alexi* și »Pictorul fără voie« de *A. Popp*. După teatru danț. Inceputul la orele 8 seara.

Convenire socială în Sibiu. Reuniunea socialilor români din Sibiu invită la Convenirea

socială ce va avea loc în »Unicum«, Duminecă 13 Martie n. Inceputul la orele 8 seara.

Invitare. »Reuniunea de cetire și cântări« din Chevereșul-mare, invită cu toată stima la concertul împreună cu danț, ce se va aranje Duminecă în 28 Februarie st. v. (la zăpostier) în sala școlii confesionale gr. or. română de băieți. Prețul intrării de persoană 60 fileri. Venitul curat e destinat »Bibliotecii populare« din loc. Inceputul la 8 ore seara.

ECONOMIE.

Adunarea generală a băncii »Zlăgnea«.

Banca »Zlăgnea« din Zlagna și-a ținut adunarea generală la 5 Martie n.

Obiectele, puse spre deliberare, — fiind de mare importanță, acționarii s'au întrunit într'un număr considerabil — fiind de față 30 de inși.

După constatarea celor prezenți se procedează la constituirea biroului, alegându-se bărbați verificători: *P. Duca* și *P. Petringenar*, iar notar contabilul *Nichi Olariu*, scrutinător se alege acționarii *N. Todea*, *Alex. Băeșan* și *D. Moguț*.

Se dă citire apoi raportului direcțiunii, bilanțului anual și raportul comitetului de supraveghiere.

De remarcat sânt aprecierile dlor *Nic. Todea* și *V. C. Osvadă*.

Cel dintâi constatând în dezvoltarea băncii un progres însemnat față de anul trecut, propune aprobarea și darea absoluturului necesar.

D. Osvadă accentuează, că ar fi fost bine ca în raportul direcțiunii să se facă amintire în mod mai detaliat despre ramul nou al băncii: magazinul de bucate.

La dorința acționarilor *d. Osvadă* explică legătura băncii »Agricola« cu »Zlăgnea«.

Impărțirea venitului curat — fiind făcut cu conștiințiositate — se acceptază conform propunerilor direcțiunii.

În privința fixării mărcilor de prezență să ia de cinosură practică veche.

§ 10 din statutele cele nouă făcute în urma emisiunii a doua, să modifice în sensul decisivului tribunalului regesc.

Un punct de forță al programului a fost și »cumpărarea de realități«.

Direcțiunea propune — după demersurile luate deja mai înainte — cumpărarea otelului Paul.

Se începe o discuție animată.

D. V. C. Osvada cu soții săi de principii stăruie cu toată puterea pentru prelungirea termenului de cumpărare invocând, mai multe motive.

Hotărârea direcțiunii însă este sprijinită de părintele *Băeșan*, care arată până la evidență necesitatea de a-ș acvira banca un local corespunzător pentru trebuințele sale. Stăruie în a nu pierce prilejul dat, care nici când nu se va mai oferi, căci otelul Paul e frumos și la centru și afară de aceasta e o proprietate românească. Avându-se acestea în vedere să lăsăm la o parte interesele particulare.

Chestia ajungând la vot propunerea părintelui *Băeșan* e primită cu mare majoritate. Pentru otel se ofere suma de 40,000 coroane.

Membrul în direcțiune eșit prin vechimea funcțiunii sale, părintele protopop al Abrudului se alege cu unanimitate de voturi.

Cu acestea agendele adunării, conduse cu tact și dibăcie de vredicul președinte *Nicolae Cristea*, — se termină.

După ce acționarii au luat masa comună se împărștie fiecare la ale sale, ducând cu sine mulțămirea unei munci cinștite și desinteresate.

Correspondent.

Anunț. Se aduce la cunoștința celor interesați, că la Asociațiunea arădană sânt insinuați mai mulți băleși, cari ar voi, să învețe diferite meserii. Acei măestri, cari au lipsă de ucenici, să se adreseze notarului Asociațiunii, dlui Vasile Micula profesor preparandial.

Electricitatea și agricultura în Germania. »Frankfurter Zeitung« arată ce însemnătate au căpătat în unele părți ale Germaniei căile ferate electrice pentru agricultură. Pildă ne-o dă din Hanovra, unde dela orașul Hanovra, se întinde ca niște raze în ținutul din împrejurimi. O rază din acestea e lungă de 30 de km. și unește Hanovra cu Hildesheimul.

Satele de pe lângă linii au cumpărat curent electric, fără să aibă nevoie a cheltui cu înființarea unei centrale.

Au tras folos atât agricultura, cât și meseriile agricole. Căile ferate duc nu numai oameni, dar și mărfuri. Foarte dibaciu sânt făcute vagoanele: au patru roate înalte cu cari poate umbla, trase de cai, pe drumuri sau chiar pe ogoare, căci are și oiște, care i-se pune și i-se înhamă cai. Când merg pe șine, au alte roate mai mici și se pot lesne preface din vagoane pentru șine, în căruși cari să umble pe drum. Iată deci că se pot încerca mărfuri de pe la țărani și apoi pune vagonul pe șine și duce la orașe. De asemenea, mărfurile venite dela orașe, nu se vor opri în stații, nu se vor descărca, dar se vor putea transporta până la ușa celui care le-a comandat.

Căile ferate electrice din acel ținut, slujesc 120 de localități, între cari orașe, fabrici, moșii. În 1909, la 1 Ianuarie, erau 3639 abonați la transport; 2400 pentru lumină și 2446 abonați la putere (54.903 lampe cu fir, 266 cu lampe cu arc și 2709 motori, cu 13.567 cai vapor, putere. Din acestea, 1037 instalații de lumină și 552 de putere sânt pentru industriași mici; 730 și 1687 în agricultură; 616 și 180 la privați; 16 și 26 la fabrici și moșii marii mari.

În 1908 s'au cheltuit 586.153 kilowați ceas pentru lumină și 1.620.638 kilowați ceas; iar prețul a fost 45 de pfenigi pentru chilowatul ceas de lumină și 20 pentru cel de putere. Instalațiile de fire etc., se întinde pe 2500 km.

Motorii poartă mașini de rocat nutreț, de tăiat sfeclă, de făcut crupe, de făcut urlueală etc.

Se întrebunțează chiar la tunsul oilor și la tăiatul copacilor. În lăptării motorii aleg unt, poartă pompe etc. Mașinile de treerat în sat și a câmp le poartă tot prin curentul dela calea ferată.

Când se vor face toate întrebunțările electrice, vom vedea plugurile arînd, mașinile de secerat secerând, altele săpând sfecele, semănând etc.

Curenții se vor întrebunța și la cultura electrică a ogoarelor. Este o societate pentru arături prin electricitate.

Alte sate cer să li-se dea legătură cu acest fel de căi ferate electrice și să li-se pună la îndemână curent pentru tot felul de munci precum și pentru luminat.

E vorba să se facă o linie până la orașelul Paine (16.000 loc.) Sântem față la o revoluție în viața agricolă și de bună seamă că electricitatea va schimba fața satelor și ogoarelor, grăbind mult electrizarea tuturor căilor ferate.

Plata grânelor din Arad

8 Martie 1910.

Nu putem zice că vremea ar fi deja de primăvară, deoarece din când în când avem și zile mai friguroase. Starea sămănturilor e excelentă.

S'a vândut azi:

grâu 650 mm.	12.80—13
orz 100 mm.	6.20—
ovăs 100 mm.	6.70—
secară 100 mm.	8.40—
păpușol 500 mm.	5.60—5.65

Prețurile sânt socoite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 8 Martie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Oriz non

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. —
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » — »
Bănățănesc — — — — —	28 » 95—29 » — »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » — »
Secară de calitate I. — — — — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	14 » 75—14 » 95 »
Ovăs de calitate I. — — — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăs de calitate a II. — — — — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFII.

Din valoroasele cărți ale regretatului canonic Dr. Augustin Bunea:

Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică	cor. 1.—
Chestiuni din dreptul și istoria bis. române unite, partea I	cor. 2.—
partea II-a	cor. 1.50
Discursuri; Autonomia bisericească; Diverse	cor. 5.—
Ierarhia românilor din Ardeal și Ungaria.	cor. 3.—
Mitropolitul Sava Brancovici	cor. 1.50
Amintirea lui T. Cipariu	cor. —.50

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare:

I. Russu-Șirianu: La Roma, schiță din călătorie	» 2.—
Dr. E. Babeș: Diazoza	» 3.—
A. Cosciuc: Nutrirea animalelor de casă (op. premiat)	» 1.50
A. O. Maior: Bibliot. copiilor, vol. II. » v. III și IV.	» 1.—
Isidor Ieșan: Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent	» 1.50

In amintirea canonicului Augustin Bunea. Articole și alte semne de durere ale neamului . . . . . cor. —.50

„Impresii de teatru din Ardeal“

de Zaharie Birsan.

Prețul 2 coroane.

plus 20 fileri porto.

Tot dela librăria noastră se mai pot procura recvizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a.: scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii călători etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30—20 fileri pentru porto. poștal.

Comandele de cărți etc. precum și prețul lor să se adreseze către: Librăria »Tribunei«, Arad str. Deák ferencz 20.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și con.

Licitațiune minuendă.

În urma încuviințării a Ven. Consistor de dată 28 Ianuarie (10 Februarie) Nr. 312/910, se publică licitațiune minuendă pentru zidirea de nouă a bisericei gr. or. române din Conop (comitatul Arad, protopresbiteratul M. Radna) care se va ține la 6/19 Martie 1910 la orele 10 a. m. în localitatea școlii confesionale.

Prețul de exlamare e de 12,868 cor. 58 fileri. Licitanții au să depună ca vadiu 10% dela prețul de exlamare în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile.

Planul și preliminarul de spese, și condițiunile se pot vedea la oficiul parochial gr. or. român. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a angaja la lucru pe acel întreprinzător, în care va avea mai multă încredere. Contractul încheiat pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere; iar pentru comuna bisericească numai după aprobarea Ven. Consistor diecezan. Întreprinzătorul nu are dreptul de a preinde diurne, viatec, și spese de călătorie.

Din ședința comitetului parochial gr. or. rom. din Conop ținută la 21 Februarie / 6 Martie 1910.

Ioan Petrilla, Grigoriu Caba,
paroh, preș. com. parochial. notarul com. par.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele: Ca sculptor de lemn sânt în poziție să servesc în orice vreme cu ori-ce fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfintele noastre biserici creștinești d. e.:

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

În ori-ce stil s'ar recere, ca cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sânt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgând atențiunea on. public asupra împrejurării, că chiar buna cuviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măesuri români să se înfrunșezeze.

Rog bunăvoința în special a onor. oficii și comitetele parochiale.

Cu tot respectul semnez

I. Iuliu Bosioc,

sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jâm (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Nr. 905—1909.

ANUNȚ DE ESARENDARE.

Bunul comasat din comuna Cut apa înă-
fondului Seminarial în mărime de 288
iare 440 org. □ arător, 210 iugăre 190
□ fanaș, rituri și grădini, 247 iugăre
19 org. □ pășune, 9 iugăre 140 org. □ vie
administrat de Prea Veneratul Conzistor Me-
ropolitan din Blaj, se va da în arândă
pe calea licitației publice pe 6 (șeasă) ani
succesivi dela 24 April 1911 până la 24
April 1917.

Licitația publică se va ținea în Blaj la
29 Martie 1910 st. n. la 10 oare a. m. în
cancelaria advocațională din curtea metropoli-
tană. Prețul de esclamare va fi 10000 cor.
sub care preț de arândă bunul nu se va
esarenda.

Condițiunile de esarendare se pot vedea
în cancelaria subscrișului și la administrația
centrală capitulară.

Cei ce doresc a lua parte la licitare sunt
datori a depune vadiu de 10% din pre-
țul de strigare, adică 1000 cor. în bani gata
și în hârtii de valoare notate la bursa din
Budapesta.

Ofertele prezentate în scris până la acel
termen, se vor face pe lângă accludarea
vadiului amintit și pe lângă declarațiunea,
că oferentul cunoaște condițiunile de es-
arendare.

Blaj, la 5 Martie 1910.

Dr. Iuliu Maniu,
advocat arhidiecezan.

AVIZ!

Cu stimă aduc la cunoștința Onoratei
preoșimi și a publicului român din loc și
iar, că am preluat bine asortata prăvălie a
Dlui Virág Tamás. Rugându-mă de bine-
voitorul sprijin al onor. public român, sunt
cu deosebită stimă:

Murăș Uioara-Maros-Ujvár.

Papp Simon.

Se caută

O menageră română,

care să aibă vârsta de 30—40 de ani, onestă,
de familie bună, cu referințe bune. Salar
până la 100 Cor. pe lună. Refle tantele
sunt rugate a trimite ofertele lor — eventual
însoțite cu fotografie la administrația ziarului
„Tribuna” la Arad.

ANUNȚ.

Pentru institutul de credit și economii
„TIMIȘIANA” din Timișoara se caută

un servitor

care posedă limba română, maghiară și
germană.

Salar 70 — Cor. lunar și 100 — Cor.
remunerațiune.

Petry Árpád — mai înainte: —
Weinstock Fülöp
orologier și optic, singurul vânzător
de mașini de fotografiat „KODAK” în
Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

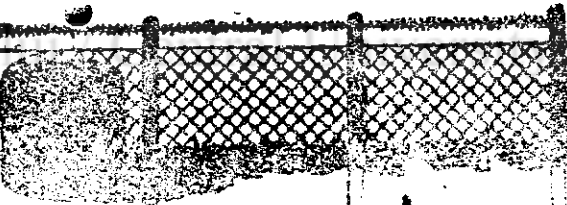
Mare asortiment de: oroloage de aur,
argint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare,
pentru cancelarie și de Schwarzwa d. —
Mașini de fotografiat și ajustări pentru
amator. Ochelari
veritabili Roden-
stock Diaphragma.
Mare asortiment de
sticle periscopice,
objective, lornete,
și de alte obiecte
optice. — Prăvălia
mea îi stă la dis-
poziția on. public
un Refraktometru
de Rodenstock
(mașină pentru exami-
narea ochilor)
prin ce se știe imed-
iat ce fel de sticle
sunt de lipsă. —

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică
de împletituri de sîrmă, coarde de
oțel pentru paturi și site etc. în

Seghedin — Szeged, Kelemen-u. nr. 4.
Telefon Nr. 242. — Fond. în a. 1840.

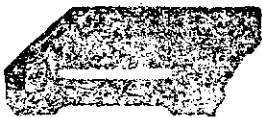
1 m. de sîrmă pentru gard
dela 30 fileri în sus.

Fabricatele mele în privința durabilității și a
execuțiunii bune concurează cu orice fabri-
cate de acest soi. — Serviciu conștiinșos.
Prețurile mele sunt cele mai ieftine.

Cu prospecte și cu catalog

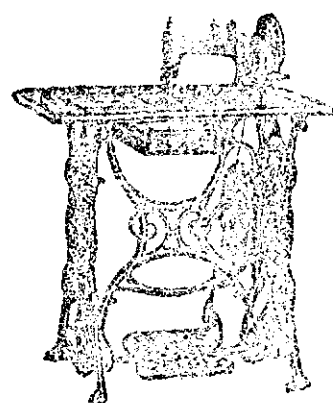
de prețuri servesc gratuit.

Să fim atenți la firmă!

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Gradul meu este Pate-
foaned „epitropia recun-
și de n. s. avoizhazon.
Telefon nr. 459.
— Preț curent gratuit. —

Are magazin
de mașini de
cusut PFAFF
de toată mări-
mea și cu pre-
țurile moderate.
Mare asortiment
de Goarne.
Prețurile se pot
solvi și în rate.

Fond. în a. 1860.
NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite
de buzunar cu tăș englez și Solingen,
cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a.
cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul
prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite
pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cărnă-
țari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns,
briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii
mănuitor. — Recvizite de masă din Alpaca și
pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de
bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în
atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă
— — — — — prețurile cele mai moderate. — —

Am onoare a aduce la cunoștința
on. public, că cumpăr, pe lângă pre-
țul cel mai mare, haine bărbătești-
domnești folosite, totastfel cojoace
(bunzi) de călătorie și de oraș,
prezum și tofșorul de mobile, aranja-
mente de prânzitoare și dormitoare.

La dorință mă prezint la locuință
în or- ce timp și transportez imediat ob-
iecte și cumparate pe bani gata.

Rog on. public să binevoiască a mă
onora cu binevoitorul sprijin

Cu distincă stimă

MENCZER MÁRTON

ARAD, ÁRPÁD-TÉR 5.
edificiul bisericii izraelite.

S'au ieftinit

cărbunii.

Care de acum își câștigă
sau abonează cărbuni și
cochs pentru iarnă, eco-
nomisește 25%!

100 Klgr. cochs de fa-
brică de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Prusia
cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Jilc. 4.—.
100 Klgr. cărbuni de
lemn fără praf cor. 6.—.
100 Klgr. de cărbuni
pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător
de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrici, mori precum și pentru
trierat expediez cărbunii de Prusia de
calitate cea mai bună.

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate
la administr. „Tribunei” Arad.

Pomi de vânzare:

mai multe soiuri excelente de toamnă și primăvară de 2—3—4 ani.

B r a z i,
Tufe decorative și
Plante decorative
iernatice,
de diferite soiuri etc.
10.000 bucăți de
trandafiri,

de 1, 2, și 3 ani, cu
trunchiu nalt.

In prăvălia mea de flori

(**MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR**)

se pot căpăta buchete și coroane ocazionale foarte frumoase cu prețuri ieftine.

Catalog de prețuri la dorință se trimite gratis și franco.

Farkas Antal,

mare stabiliment comercial și grădinărie

Cluj—Kolozsvár, Téglás-u Nr. 15—16.

130 bucăți
„Musa Ensete“

de 3 ani, bucată cu
6—8—10 coroane.

18.000 bucăți
trandafir
(**rugi**)

soiurile cele mai bune,
cu trunchiu nalt.

TH. SCHMIDT — mai nalt —
vād. Fried. Klein

fabrică de parasoale

Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse Nr. 7.

Mare asortiment de
parasoale,
ploiere,
și entoutcas
(pentru ori-ce ocaziune)
dela cele mai ieftine până la
cele mai fine.

Magazin bine asortat de materii
de mătăsă pentru umbrele și
ploiere, jumătate mătăsă și bum-
bac de calitate excelentă pentru
pregătirea și îmbrăcarea lor.
Prețuri ieftine.
Serviciu culant.
Export în mic și mare.

Reparaturile se execută prompt și cu cea mai bună punctualitate

Primul institut sudungar de auritură artistică

a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia
de aur în București, și cu alte medalii de ar-
gint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri,

primește renovarea și aurirea iconostaselor
vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a am-
voanelor, precum și a tot felul de lucrări în
— — — — — bransa aceasta. — — — —

BOTH JÓZSEF

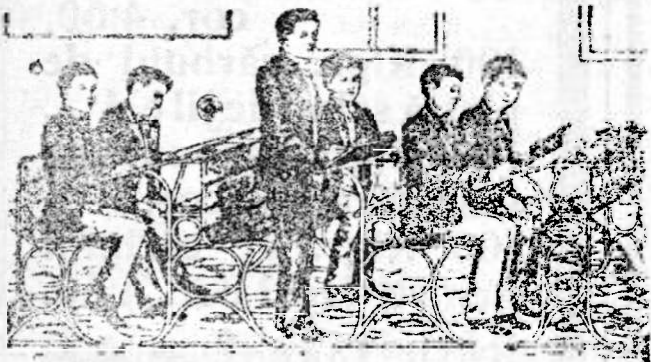
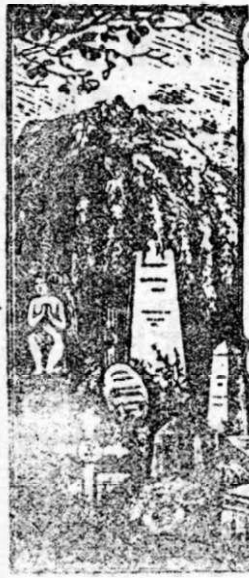
măestru de sculptură în piatră,

— **Segesvár, Seilergasse** —

Recomand on p. t. public depozitul meu bogat și
bine asortat de

Monumente de morminte,
din diferită marmoră granit, syenit,
abrador și peatră tare de arină, etc.
cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot
felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea.
Schite și preliminare de spețe stau fr. la dispoziție.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
**bănci higie-
nice de școală**
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se life-
rează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

BALOG GEZA

Depozit de biciclete și mașini de cusut, atelier de reparat
Vârșet — Versecz, str. Deák Ferencz Nr. 3.

Fillale: Becicherecul mare, Főut și colțul str. Martinitz.

Depozit de totfelul de
mașini de cusut și biciclete
din țară și din străinătate precum și tot-
felul de părți de-ale acestora cu pre-
țuri foarte ieftine.

Atrag tot odată atențiunea on. public asupra
celor mai bune ace ale mele pentru mașini
de cusut.

Reparaturile se efectuează prompt și ieftin.

Garanție pe 6 și 10 ani.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

SCHMERER & SZABÓ

— Temesvár-Jószefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și tran-
sformarea motoarelor cu benzin,
gaz și uleu brut, precum și repa-
rări de automobile, bastimente,
și biciclete-motor.

Depozit de articlii tehnici.

Fitile magnetice. Unsori.

— Material de condensatiune. —

Arzătoare cu acetilen.

Material pentru instalări cu electricitate.

Kneffel Károly és Fia

onoare a aduce la cunoștința p. t. că mi-am mutat

magazin de cărbuni,

palatul de pe **Andrássy-tér nr. 14**, pe **Boros Béni-tér nr. 2**.

Propriindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în orice cantitate, transportați acasă, primim angajament pe întregul sezon la prețuri primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin **Telefon nr. 139**,

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni
Magazin, Boros Béni-tér nr. 2
 (Cassa Kneffel).

Prima fabrică
și gresății

PAUL W.
Brașov.
Korhá

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
 aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciacornice de turn, în —
BAJA (BACICA).

Recomandă indeosebi cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**
 pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă. Afară de aceea atrage luarea aminte a onorațiilor preoți și on. comitete bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.** Pregătește clopote în toate mărimile. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; ciacornicele de turn pe lângă cheazășie. — Onor. comitete, plebanile și curatorii primesc avanț. de plăți la rate. **BUDGET GRATIS.**

SIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărare a totfelului de orloage de buzunar și de părete și orloage deșteptătoare, precum și articile optice.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de bransa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

SERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
 Atelierul central al fabricii : **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din : marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Cancelarie Centrală :
Nagyszében, Fleischer-gasse 17.
 Filiale : Déva, Nagyvárad.

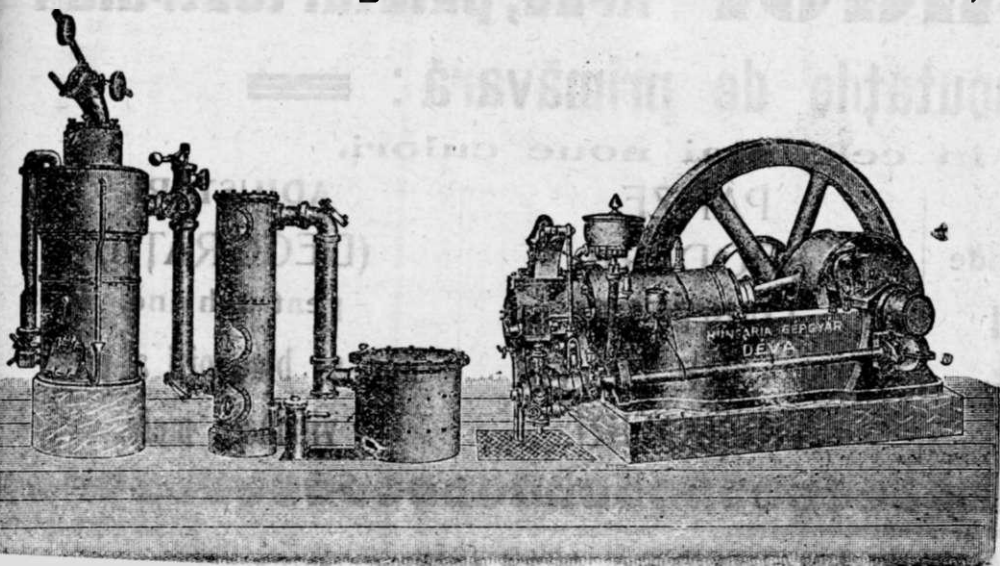

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit :

Tot-felul de mașini economice.
Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trieră, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.
 Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelilor și economiilor cu lumină electrică. **Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.**
 Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felului de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități : instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de gheață, lăptării și fabrici de cașuri și repararea canelilor.

Stațiuni de automobile.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 26.

Lângă apotheca lui Hlntz.

Am onoare a aduce la piața cunoștință on. public, că mi-am deschis **nou atelier de fotografiat** în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după cerințele timpului modern, provăzând cu cele mai noi mașinării, să la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografii protabin, lucii și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint brom. — Recomand în deosebi speciile mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regală am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregtese și tablouri, grupe e c. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în dămneii și sârbăteri.

Cu deoseb. tă stimă :

Csizhegyi Sándor, fotograf.

Halmai József, fost adjunt la notarul public
regesc din Borosineu, și
Strausz Gyula, fost oficiant de bancă. —

Cancelaria Inregistrată

Halmai și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe
intabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (con-
vertarea) de împrumuturi ipotecare, dela
procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schim-
barea și esarendarea de averi mai mari
pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) case-
lor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât
se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schim-
barea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea ave-
rilor imobile (pământuri).

Telefon nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmaistrausz.

Correspondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János u. Nr. 9,
în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmai și Strausz.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre,
dacă comandați — — coasa „Koronagyémánt”

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-dia-
mant, coase rele sau moi nu se găsesse între ele. Pentru trănicia fiecărei
bătăi garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc.

Prețul: 1 buc. 1*80 1*90 2*— 2*90 2*40 2*40 2*60 cor. una se dă rabat. —
Comandele se pot face prin trimiț. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

ZOMBOR SANDOR ortoped și fabricant de instrumente medicale.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni medici, că am
deschis în Oradea-mare—Nagyvárad Uri utcza nr. 26,
un atelier pentru instrumente medicale,

conform cerințelor mo-
derne de azi, unde se
pregătesc tot-felul de
instrumente specialiste
și alte mașini de bransa
aceasta și primește și
repararea, — ascuțirea,
lustruirea și nichelarea
acestora. — Pregătesc
după cel mai nou sis-
tem aranjamente de
spital, mese pentru

operație și pentru exa-
minare, du' apuri pentru
instrumente speciale și
de legat, precum și
membre artificiale ma-
șini orthopede pentru
umbat și pentru în-
dreptarea corpului, etc.
corsete artificiale ș. a.
Comandele din provin-
cie se execută prompt
și conștiințios. —

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

≡ Au sosit toate noutățile de primăvară : ≡

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI
pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai iefteni ca ori-unde

CONFEȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PÂNZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiiți a privi

vitrinele mele.